

Міжнародна науково-практична конференція

«Універсальність явищ запорізького модернізму і школи Баухаус. Проблеми збереження модерністської спадщини»

Запрошуємо подавати заявки на участь у міжнародній науково-практичній конференції **«Універсальність явищ запорізького модернізму і школи Баухаус. Проблеми збереження модерністської спадщини»**, яка проходитиме **19-20 листопада 2017 року** в рамках Тижнів Німеччини у Запоріжжі.

Місце проведення: Палац культури Металургів, Запоріжжя, вул. Добролюбова, 7

Дати проведення: 19-20 листопада 2017 року

Термін подання заявок: до 15 жовтня 2017 року

Робочі мови: українська, англійська, німецька, російська

85 років тому, 10 жовтня 1932 року, відбувся урочистий пуск ДніпроГЕС – на той час однієї з найбільших у Європі гідроелектростанцій. Спорудження станції на Дніпрі, а також створення при ній великого промислового вузла стали потужними факторами розвитку сучасного міста Запоріжжя. В його архітектурі та містобудуванні в 1920-х – на початку 1930-х років знайшли відображення передові тенденції інтернаціонального модернізму, що наближені до ідей школи Баухаус у Німеччині. В Україні ця течія була поширена під назвою «архітектурний авангард» або «конструктивізм».

У міжвоєнний період багато індустріальних центрів східної України, такі як Запоріжжя, Харків, Кривий Ріг, Дніпро, Маріуполь та ін., виникли й активно розвивались саме за часів першої хвилі модернізму. Зокрема, завдяки ідеям соціалістичного розселення навкруги великих сталеливарних заводів, а саме в Шостому селищі («Соцмісто»), у Запоріжжі з'явилися архетипові будівлі українсько модернізму. У їхньому створенні брали участь відомі вітчизняні та іноземні архітектори й архітекторки. Більшість житлових, промислових, громадських будівель існують і досі, але вони перебувають у занедбаному стані, фактично їм загрожує руйнування.

На жаль, запорізький конструктивізм не отримав належної художньої оцінки та уваги з боку міських містобудівних органів. На національному рівні унікальну спадщину 1920-1930-х років не систематизовано, відсутнє належне оцінювання. В українському списку об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО досі нема жодного об'єкта модернізму, тому проблема збереження цієї архітектури нині є надзвичайно гострою. Все це негативно відбивається на історичному обличчі міста і, як наслідок, несе за собою втрату його ідентичності.

Мета конференції – привернути увагу громадськості, українських і міжнародних експертів, органів влади до проблеми збереження об'єктів міжвоєнного модернізму в Україні, довести універсальність явища німецького та українського модернізму 1920-1930-х рр. на прикладі «Шостого селища» у Запоріжжі та сприяти обміну досвідом збереження та правового захисту спадщини цього періоду з німецькими партнерами з Берліна, землі ФРН Саксонії-Анхальт (Дессау) та експертами з інших країн ЄС.

Участь:

До участі у науково-практичній конференції запрошуються експерти у царині архітектури, історії і теорії архітектури, реставрації, технології реставрації, мистецтвознавства, юридичних дисциплін, економіки і оподаткування, культурології, історії, краєзнавства, громадські активісти і пам'яткоохоронці, представники органів державної влади і місцевого самоврядування у сферах архітектури, урбаністики, міського планування та охорони спадщини.

Структура конференції:

У рамках конференції запланована робота трьох тематичних панелей: «Теорія та історія житлового будівництва періоду міжвоєнного модернізму», «Процедури і механізми охорони архітектурних і містобудівних об'єктів міжвоєнного модернізму», «Особливості та технології реставрації пам'яток архітектури міжвоєнного модернізму». Після кожної панелі буде проведена публічна дискусія зі спікерами конференції за участю модератора і учасників, в рамках якої буде проаналізовано основні загрози, можливості та шляхи застосування міжнародного досвіду на конкретному прикладі Шостого селища у Запоріжжі.

Панель 1: Теорія та історія житлового будівництва періоду міжвоєнного модернізму

На думку організаторів конференції український модернізм є спадщиною світової архітектури, що має міжнародне значення, і тому гостро потребує збереження на благо нинішніх та майбутніх поколінь. В рамках першої панелі конференції будуть розглянуті історичні приклади житлового будівництва та типології архітектурних і містобудівних об'єктів, що використовувалися у робітничих селищах, виявлено її особливості, спільні риси в Німеччині, Україні, інших країнах Європи та колишнього СРСР, проаналізовані підходи до розселення робітників в різних країнах відповідно до історичного, політичного, соціально-економічного контексту. Планується порушувати питання взаємозв'язку і універсальності явища модернізму, умови і причини його виникнення у період швидкого індустріального розвитку, хвилі модернізації та появи нових національних і наднаціональних держав. Окрема увага буде присвячена теоретичним напрацюванням, методам і підходам до житлового будівництва представників школи Баухаус. Завданням першої панелі конференції є позбавлення ізольованості поняття «український конструктивізм» і включення об'єктів, що з ним асоціюються в Україні, до більш ширшого і універсального поняття «модернізм» через об'ґрунтування спільних стилістичних та ідеологічних характеристик, історичних передумов виникнення, підходів і методів реалізації.

Панель 2: Процедури і механізми охорони архітектурних і містобудівних об'єктів міжвоєнного модернізму

Враховуючи сьогоднішній незадовільний стан багатьох об'єктів міжвоєнного модернізму в Україні, неодноразові факти їх руйнування, перебудови, ступінь і різноманітність загроз, що постають перед ними, а також пасивність державної системи охорони культурної спадщини, необхідно терміново вжити заходів для удосконалення існуючої системи охорони матеріальної культурної спадщини. В рамках другої панелі конференції буде розглянуто систему органів охорони спадщини у Німеччині та інших країнах Європи, історію їх виникнення, основні принципи, механізми їх функціонування. Учасники конференції матимуть змогу

ознайомитися с кращими світовими практиками, досвідом і методами, що використовуються для збереження об'єктів міжвоєнного модернізму. Учасники говоритимуть про важелі контролю, моніторингу та впливу суспільства, експертів на пам'яткоохоронну діяльність. Будуть розглянуті особливості європейського і міжнародного законодавства, що регулює питання охорони матеріальної спадщини. Вкрай актуальним є представлення досвіду пристосування об'єктів міжвоєнного модернізму до сучасного використання. Буде розглянуто, яким чином може досягатися баланс інтересів різних груп стейкхолдерів у питаннях, пов'язаних з об'єктами спадщини, як саме до цього залучені приватні інвестори, суспільство, експерти, які економічні, податкові стимули існують для власників і орендарів об'єктів матеріальної спадщини, якою є їхня відповідальність. Окрему увагу буде приділено культурі захисту матеріальної спадщини в суспільстві та шляхам її підвищення. Завданням другої панелі конференції є виявлення проблем функціонування системи охорони матеріальної спадщини в Україні на прикладі Німеччини та інших країн Європи, проблем ратифікації, запровадження і належного виконання вимог міжнародного законодавства і угод, що вже ратифіковані Україною у цій сфері.

Панель 3: Особливості та технології реставрації пам'яток архітектури міжвоєнного модернізму

Як показують проведені міжнародні дослідження і світовий досвід, реставрація є довгостроковою економічною і культурною інвестицією. На превеликий жаль, в Україні ще відсутня школа реставрації об'єктів міжвоєнного модернізму та спостерігається інформаційний вакуум в цій сфері, що призводить до зниження практичної компетентності. На сьогодні українським фахівцям необхідне вдосконалення роботи щодо обстеження та оцінки стану об'єктів міжвоєнного модернізму, застосування новітніх реставраційних методик, здатних зберегти для майбутнього як окремі споруди і групи будівель, так і містобудівні ансамблі, що є спадщиною міжвоєнного модернізму. В рамках третьої панелі конференції експерти з Німеччини та інших країн Європи будуть ділитися власним досвідом, навичками, підходами до реставрації об'єктів міжвоєнного модернізму. Учасники говоритимуть про особливості технології реставраційних робіт саме модерністської архітектури. Слід зауважити, що модернізм 1920-1930-х рр., безумовно, є відносно новим будівельним періодом в історії архітектури, під час якого активно почали використовуватися нові на той час для будівельної галузі технології - будівництва з монолітного залізобетону, та з'являються нові типи металевих конструкцій. Саме тому, дуже важливо виробити відповідні технології і підходи до реставрації об'єктів цього періоду, що відповідатимуть оригінальному задуму архітекторів та інженерів. Буде приділено увагу методам підбору автентичного складу будівельних матеріалів та їх еквівалентних замінників. Крім того, будуть порушуватися питання консервації об'єктів міжвоєнного модернізму, які є основні принципи такого підходу до збереження об'єктів та яким чином це відбувається в Німеччині та інших країнах Європи. Завданням третьої панелі конференції є розгляд кращих міжнародних практик реставрації, основних питань технологічної реставрації і консервації об'єктів міжвоєнного модернізму, а також питань відповідності підходів до реставрації в Україні до міжнародного законодавства.

Умови участі:

Участь у конференції є безкоштовною. Для всіх учасників передбачено харчування. Учасників, які на підставі поданих документів буде відібрано в якості спікерів, організатор забезпечує житлом та покриває їхні витрати на проїзд в тому випадку,

якщо ці витрати не покриваються їхніми організаціями. Прохання повідомити під час подання документів, чи є необхідність у покритті дорожніх витрат та проживання організатором.

Щоб долучитись до однієї з панелей, слід надати тези дослідження (обсягом не більше 500 слів) і коротке резюме. Зазначені матеріали необхідно надіслати на електронну адресу connect.ufc@gmail.com до 15 жовтня 2017 року.

Організація

Генеральне консульство Федеральної Республіки Німеччина у Донецьку (офіс у Дніпрі) у партнерстві з ГО Urban Forms Center, Галереєю сучасного мистецтва Varannik та професором Томасом Флієрлом (Німеччина).

Весь проект проходить також за підтримки Запорозької міської ради, Берлінського відомства з охорони пам'яток, Державної канцелярії та Міністерства культури землі Саксонія-Анхальт, Веймарського університету «Баухаус» та Харківського національного університету будівництва та архітектури.